

Palotai Dániel¹

Ismét éllovas Magyarország – minden az adóreformmal kezdődött

A 2019 harmadik negyedévi 5 százalékos magyar GDP-növekedés a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján az első helyet foglalja el az Európai Unió növekedési rangsorában. Hazánk gazdasági növekedése meghaladta mind a régió, mind az eurozóna növekedési ütemét, így a reálgazdasági konvergencia tovább folytatódott. Ezen adatok kapcsán egy cikksorozatban mutatjuk be, hogy melyek voltak azok a gazdaságpolitikai reformok, amelyek lehetővé tették, hogy Magyarország az éllovasok közé kerüljön a gazdasági növekedés terén, valamint, hogy előretételezve milyen versenyképességi reformokra van szükség ahhoz, hogy a sikeres felzárkózás hosszú távon is fenntartható legyen.

A 2013 óta tartó növekedés alapját a 2010 utáni költségvetési konszolidáció és strukturális reformok teremtették meg. A világgazdasági válság a magyar gazdaságot már korábban kifulladásra kényszerítette, jelentős költségvetési hiányok mellett emelkedő adósságrátával, illetve mélyen gyökerező strukturális kihívásokkal teli időszakban érte. A hazai foglalkoztatási és aktivitási ráta a válság idején az EU-ban a legalacsonyabbak között volt, az ország képtelen volt finanszírozni pénzügyeit, ezért az elsők között folyamodott nemzetközi mentőcsomagért, valamint a magas költségvetési hiány miatt 2004 óta túlzottdeficit-eljárás alatt állt. 2010-ben ezért strukturális reformokra, az adórendszer jelentős átalakítására volt szükség, amelynek eredményeként a válság után 10 évvel hazánk gazdasági növekedése az EU-ban az elsők között van, a munkaerőpiac a teljes foglalkoztatáshoz közelít, valamint az ország kikerült az Európai Unió túlzottdeficit-eljárásából, idejekorán visszafizette az IMF hitelt és az állam mára döntően belső forrásokból képes finanszírozni magát.

A gazdasági növekedés beindítása kizárólag az egyensúly fenntartása mellett volt lehetséges, ennek kulcsát pedig a foglalkoztatás növelésében ismerte fel a kormányzat. A költségvetési reform alapjait a Széll Kálmán tervek alapján végrehajtott strukturális intézkedések, illetve a foglalkoztatás bővítését szem előtt tartó adóreform jelentették. Az egykulcsos, arányos személyi jövedelemadó bevezetésével és a családi adózás kialakításával az adórendszer hangsúlya a munkát terhelő adók felől a fogyasztási és forgalmi adókra helyeződött át, ami a gazdasági növekedésre és a munkaerőpiacra is kedvezően hatott. A 2010-ben bekövetkezett munkaerőpiaci fordulat óta a foglalkoztatottak száma 3,7 millió főről 4,5 millió fő fölé emelkedett, így a foglalkoztatás a válságot követő mélypont óta több mint 800 ezer fővel növekedett. A hátrányosan érintett csoportok foglalkoztatását külön támogatták a 2013-ban bevezetett Munkahelyvédelmi Akcióterv célzott kedvezményei, melyek 900 ezer foglalkoztatott számára, 740 milliárd forinttal csökkentették a munkára rakódó adóterheket tavaly év végéig. A családi adó- és járulékkezdményt pedig évente több mint 1 millióan veszik igénybe, és 2011 óta összesen közel 1900 milliárd forintot hagyott a családoknál.

¹ Palotai Dániel a Magyar Nemzeti Bank ügyvezető igazgatója és főközgazdásza.

A költségvetési egyensúly tartós fennmaradását a 2010 után sikeresen végrehajtott gazdaságfehérítő intézkedések biztosították. Az online pénztárgépek bevezetése, valamint a rejtett gazdaság visszaszorítására irányuló későbbi intézkedések a fiskális politika mozgásterének jelentős növelésén felül a piaci versenyt is tisztábbá tették. A gazdaságfehérítő intézkedések hatására a beszedhető, de végül be nem fizetett áfa arányát mutató áfarés a korábbi 20 százalékos feletti értékről 2018-ra az uniós átlag alá, mindössze 9 százalékra csökkent.

Az adóreform és a költségvetési kiadásokat érintő strukturális reformok együttesen 6 százalékkal járulhattak hozzá a GDP hosszú távú növekedéséhez². A növekedést támogató adóintézkedések a kedvező makrogazdasági hatásokon keresztül megteremtették a gazdasági növekedés, majd a későbbi adócsökkentések biztos alapjait. A 2013 óta tartó növekedés ugyanakkor nem valósulhatott volna meg a 2013-as monetáris politikai fordulat nélkül, melynek köszönhetően az MNB stabil, támogató környezetet biztosít a gazdasági szereplők számára. A jegybank GDP-növekedéshez való hozzájárulását a cikksorozat következő részében mutatjuk be részletesebben.

„Szerkesztett formában megjelent a növekedés.hu oldalon 2019. november 28-án.”

² Szoboszlai, M. – Bögöthy Z. – Mosberger, P. – Berta, D. (2018) A 2010-2017 közötti adó- és transzferváltozások elemzése mikroszimulációs modellel. MNB-tanulmányok 135., Magyar Nemzeti Bank, Budapest, 2018. február